

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markedsføring og anvendelse af foder«

KOM(2008) 124 endelig — 2008/0050 (COD)

(2009/C 77/21)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 18. marts 2008 under henvisning til EF-traktatens artikel 37 og 152, stk. 4, at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markedsføring og anvendelse af foder.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede **Frank Allen** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 2. september 2008.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 447. plenarforsamling den 17. og 18. september 2008, mødet den 17. september 2008, følgende udtalelse enstemmigt:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder Kommissionens forslag til forordning.

1.2 Udvalget er tilfreds med det i artikel 4, stk. 1, og artikel 5, stk. 1, omtalte forslag, i henhold til hvilket de relevante afsnit i forordningen om foderstofhygiejne og forordningen om fødevarer skal finde anvendelse på såvel foder til selskabsdyr som foder til dyr bestemt til fødevarerproduktion.

1.3 Det er vigtigt, at kontrolmyndighederne kan få adgang til alle oplysninger vedrørende sammensætning og påståede egenskaber af det foder, der markedsføres, således at det bliver muligt at kontrollere nøjagtigheden af alle de angivelser, der figurerer på etiketterne.

1.4 Foderstofvirksomheder, der som de første markedsfører et fodermiddel i EU, og som anvender foder eller fodermidler, der er importeret fra tredjelande, skal sikre, at denne import opfylder de samme normer, som gælder for foderstoffer produceret i EU. Dette skal kunne verificeres af kontrolmyndighederne.

1.5 Det skal sikres, at den person, der besvarer opkald til det frikaldsnummer, der er angivet på etiketten til foder til selskabsdyr, er tilstrækkelig kvalificeret til omgående at besvare kunders spørgsmål.

1.6 Artikel 17, stk. 1, litra a) og b), bør gælde i alle tilfælde. Dette betyder, at den dyrekategori, som foderet er beregnet til, og anvisningerne for korrekt anvendelse af foderet altid skal være angivet på etiketten til foderblandinger.

2. Generel baggrund

2.1 Direktivet om fodermidler og foderblandinger reguleres på nuværende tidspunkt af 5 gamle rådsdirektiver samt omkring

50 ændrings- og gennemførelsesretsakter. Lovgivningen er særdeles spredt med mange krydsreferencer, der gør det vanskeligt at forstå og omsætte den på en ensartet måde i de enkelte medlemsstater. F.eks. har to medlemsstater anvendt direktivet på forskellig vis med hensyn til det tilladte niveau af vitamin D3 i blandingsfoder.

2.2 Handelen mellem EU's medlemsstater med blandingsfoder tegner sig for kun 2,6 % af produktionen, hvilket kunne tyde på, at der eksisterer handelshindringer, og at der er manglende sammenhæng i gennemførelsen af de eksisterende direktiver.

2.3 Det skal bemærkes, at i 2005 producerede 5 mio. landmænd mælk, svinekød, fjerkræ samt okse- og kalvekød til en samlet værdi af 129 mia. euro i EU-25. Der blev indkøbt foderblandinger til en værdi af 37 mia. euro. EU's foderindustri (ekskl. foder til selskabsdyr) beskæftiger direkte 100 000 mennesker i ca. 4 000 virksomheder.

2.4 48 % af det anvendte foder består af grovfoder (f.eks. græs, ensilage, halm, majs osv.), som fremstilles på bedrifter, mens 32 % er blandingsfoder.

2.5 Ca. 62 mio. husholdninger i EU har selskabsdyr. EU's marked for foder til selskabsdyr skønnes at ligge i størrelsesordenen 9 mia. euro og beskæftige 21 000 arbejdstagere direkte.

2.6 Mærkningen tjener til gennemførelse, sporbarhed og kontrol samt information af brugeren.

2.7 Der er udtrykt bekymring over, at den nuværende lovgivning om mærkning af foder til selskabsdyr kan vildlede forbrugere om foderets kvalitet og ingrediensernes art.

3. Definitioner af dyrefoder

3.1 Dyrefoder inddeles i følgende fire kategorier:

- a) fodermidler, der kan gives direkte til dyret, såsom græs og foderkorn, og som kan indgå i foderblandinger,
- b) fodertilsetningsstoffer, der er stoffer som f.eks. mikroorganismer eller præparater (bortset fra fodermidler og forblandinger), som bevidst tilsættes foder med henblik på at opnå visse virkninger,
- c) foderblandinger, dvs. en blanding af fodermidler, der også kan indeholde fodertilsetningsstoffer beregnet til fodring af dyr i form af fuldfoder eller tilskudsfoder,
- d) foderlægemidler, dvs. foder, som indeholder veterinærlægemidler, der gives dyrene uden yderligere forarbejdning.

3.2 Fodermidler og foderblandinger er langt den mest udbredte type foder.

4. Kommissionens forslag

4.1 Forslaget indgår i Kommissionens rullende forenklingsprogram. Det er i tråd med Kommissionens indsats for bedre lovgivning og Lissabonstrategien.

4.2 På nuværende tidspunkt er de almindelige bestemmelser om markedsføring af foder, herunder foder til selskabsdyr, spredt ud over flere direktiver alt efter, hvilken type foder der er tale om. Rådets direktiv 79/373/EØF vedrører foderblandinger, og Rådets direktiv 93/74/EØF fastlægger principperne for omsætning af foderstoffer med særlige ernæringsformål (»diætfoder«). I Rådets direktiv 96/25/EF fastsættes de almindelige bestemmelser om omsætning og anvendelse af fodermidler. Rådets direktiv 82/471/EØF indeholder betingelserne vedrørende handel med visse produkter, der tilhører kategorien fodermidler, og som anvendes i foderstoffer (de såkaldte »bioproteiner«). Med forslaget til forordning strømlines, forenkles, opdateres og fornyes ovennævnte bestemmelser.

4.3 TSE-forordningen (999/2001) forbyder fodring af dyr bestemt til fødevareproduktion med kødfoder og benmel. Forordningen om animalske biprodukter (1774/2002) fastsætter betingelserne for anvendelsen af disse produkter som foder til selskabsdyr. Forordningen om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer (1829/2003) indeholder bestemmelser for anvendelsen af genmodificeret foder. Forordningen om foderstofhygiejne (183/2005) vedrører sikkerhed under fremstillingen af foder. Disse forordninger, der er udformet i henhold til den nye integrerede strategi for fødevarer sikkerhed »fra jord til bord«, vil ikke blive ændret.

4.4 Det overordnede formål med forslaget til ny forordning er at konsolidere, revidere og forny de eksisterende direktiver om omsætning og mærkning af fodermidler og foderblandinger.

4.5 Subsidiaritetsprincippet finder anvendelse, for så vidt forslaget ikke falder ind under Fællesskabets enekompetence. Forslaget er foreneligt med proportionalitetsprincippet, da det stemmer overens med rammebestemmelserne for markedsføring og anvendelse af dyrefoder.

4.6 Forslaget afskaffer unødvendige og ineffektive mærkningskrav. Det foreslås, at der for mærkning af indholdsstoffer kommer til at gælde de samme krav som for mærkning af fødevarer. Ifølge de nye bestemmelser vil en angivelse af samtlige råstoffers vægtprocent ikke længere være påkrævet, men derimod deres nøjagtige vægtforhold. Det kræves i henhold til den nuværende lovgivning, at alle fodermidler, der anvendes i foderblandinger til dyr bestemt til fødevarerproduktion, skal opføres som en procentdel af den samlede vægt, dog med en tolerance på 15 % til hver side. Landmændene kan ikke få nøjagtige oplysninger om blandingens procentdele. Ifølge det nye forslag, skal procentdelene — hvis en producent frivilligt ønsker at angive disse — være nøjagtige. Desuden skal den nøjagtige procentdel angives for de råstoffer i foderblandinger, der er angivet på etiketten. Endelig kan landmændene anmode om oplysninger om sammensætningen af foder, der går ud over råstoffers vægtprocent i aftagende rækkefølge, hvilket producenten kun kan afvise, når der er tale om forretningshemmelighed.

4.7 Navnet på den foderstofvirksomhedsleder, der som den første markedsfører en foderblanding i EU, skal være angivet klart på etiketten.

4.8 Alle på etiketten frivilligt angivne oplysninger skal være nøjagtige og forståelige for slutbrugeren.

4.9 Kommissionen er forpligtet til at føre og ajourføre en liste over materialer, som det er forbudt at markedsføre. Desuden kan Kommissionen vedtage retningslinjer, hvori det præciseres, hvordan man sonderer mellem fodermidler, fodertilsetningsstoffer og veterinærlægemidler.

4.10 Kravene vedrørende før-markedsføringstilladelser skal stå i et rimeligt forhold til risikoen, hvorved det sikres, at der for nye fodermidler fastsættes specifikke regler for korrekt anvendelse. Den integrerede strategi for fødevarer sikkerhed »fra jord til bord« (inden for rammerne af forordning nr. 178/2002) muliggør en sikker reduktion af bureaukrati på dette område. Det er ikke på sin plads, at bioproteiner og nye fodermidler skal underkastes en procedure for før-markedsføringstilladelser.

4.11 Der er en tendens til, at stadig flere biprodukter indgår i foderrationer, hvilket skyldes den skærpede konkurrence om korn som råvare til foderstoffer, fødevarer og brændstoffer. Mangelen på klare produktoplysninger bevirker, at disse midler ikke udnyttes optimalt.

4.12 Det foreslås, at samtlige berørte aktører (og brugere) inddrages i udarbejdelsen af en EF-fortegnelse over fodermidler, der er mere omfattende og bedre tilpasset til markedsudviklingen end den nuværende ikke-udtømmende fortegnelse i direktivet. De berørte aktører vil desuden blive tilskyndet til at fastsætte EF-kodekser for god mærkningspraksis inden for de fastsatte rammer for frivillig mærkning med en kodeks for foder til selskabsdyr og en anden kodeks for foder til dyr bestemt til fødevarerproduktion. Kommissionen skal yde rådgivning i forbindelse med udarbejdelsen af den frivillige EF-fortegnelse og kodeksen, der begge skal forelægges Kommissionen til endelig godkendelse (medregulering).

4.13 Mærkningen af fodertilsetningsstoffer ville overordnet set kun blive gjort obligatorisk i tilfælde af følsomme tilsetningsstoffer. De resterende stoffer kunne blive mærket på frivillig basis i tråd med aktørernes adfærdskodeks som godkendt ved medreguleringsproceduren.

4.14 Hvad angår foder til selskabsdyr er målet at sikre, at foder til selskabsdyr mærkes mere hensigtsmæssigt, således at køberne af denne type foder undgår vildledende mærkning. Det skal være muligt at afprøve alle ernæringsmæssige anprisningers videnskabelige nøjagtighed. I henhold til artikel 19 skal der på etiketten til foder til selskabsdyr være angivet et frikaldsnummer, på hvilket kunden kan indhente oplysninger vedrørende fodertilsetningsstoffer og fodermidler, der er nævnt efter kategori.

4.15 Foder med særlige ernæringsformål må kun markedsføres som sådant, hvis det opfylder sine påståede ernæringsegenskaber samt er godkendt og opført på den liste, der er opstillet i henhold til artikel 10. I henhold til artikel 13, stk. 3, må foders mærkning eller præsentation ikke indeholde anprisninger om, at foderet kan forebygge, behandle eller helbrede en sygdom.

4.16 Foders mærkning og præsentation må ikke vildlede brugeren. De obligatoriske mærkningsoplysninger skal angives i deres helhed på et iøjnefaldende sted på emballagen.

4.17 En foderstofvirksomhed, der som den første markedsfører foder i EU, er ansvarlig for mærkningsoplysningerne og sikrer, at de gives og er materielt rigtige.

5. Generelle bemærkninger

5.1 Fødevarer- og fodersikkerheden er blevet forbedret betydeligt takket være den nye generelle levnedsmiddellovgivning, forordningen om foderstofhygiejne og gennemførelsesbestem-

melserne hertil. Det forbedrede sporbarhedssystem og indførelsen af HACCP-principperne (Hazard Analysis and Critical Control Point) i foderstofvirksomhederne er en garanti for bedre fodersikkerhed hele vejen rundt.

5.2 Det er særdeles vigtigt, at ingen af de foreslåede ændringer sætter sikkerhedsstandarderne, der er nødvendige i forbindelse med dyr bestemt til fødevarerproduktion, over styr.

5.3 Foderstofvirksomhederne skal forsyne de offentlige myndigheder med alle de oplysninger, der måtte være nødvendige, for derved at sikre, at bestemmelserne efterleves på passende vis.

5.4 Mindre bureaukrati hilses normalt velkommen, da mange områder er blevet overreguleret i form af bureaukratiske krav.

5.5 Der kan ikke være tale om nogensinde at tillade kød- og benmel i foder til drøvtyggere bestemt til fødevarerproduktion. TSE-forordningen (999/2001) indeholder forbud mod fodring af drøvtyggere med kød- og benmel. Kød- og benmel kan anvendes i foder til selskabsdyr. Forslaget til forordning indeholder ikke forslag om ændringer af anvendelsen af kød- og benmel, eftersom dette ikke falder ind under anvendelsesområdet for det foreliggende forslag til forordning. Emnet vil blive behandlet i forbindelse med fremlæggelsen af forordningsforslaget om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter, som ikke er bestemt til konsum.

5.6 Blandingsfoder fremstilles som regel i områder, hvor der er husdyravl. Produktionsfaciliteterne er derfor ofte beliggende i landdistrikter med begrænsede alternative beskæftigelsesmuligheder. Med hensyn til transport af dyrefoder til bedrifterne er det også hensigtsmæssigt at have et lokalt distributionssystem, hvorved man undgår lastvognstransport over lange afstande og således reducerer drivhusgasudledningerne.

5.7 Kommissionen fremhæver, at EU's interne handel med foderblandinger er ringe, og mener, at det nye forslag til forordning vil kunne forbedre konkurrencen ved at tilskynde til større handel med blandingsfoder inden for EU.

6. Særlige bemærkninger

6.1 Overordnet set bifalder EØSU forslaget om at forenkle, strømline og forbedre den administrative effektivitet i dyrefodersektoren.

6.2 Den foreslåede nye forordning giver foderstofvirksomhederne større frihed og ansvar. I henhold til artikel 12, stk. 1, er foderproducenterne ansvarlige for mærkningsoplysningerne og sikrer, at de gives og er materielt rigtige. De skal opfylde de forpligtelser, som denne og andre relevante forordninger, herunder forordning nr. 183/2005, 178/2002 og 1831/2003

pålægger dem. Mens forordning 882/2004 fastlægger generelle regler for den offentlige kontrol, som Fællesskabet eller medlemsstaternes kompetente myndigheder gennemfører for at verificere, at lovgivningen overholdes, er det Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor (FVO), som skal sikre konsekvent håndhævelse. Foderstofvirksomheder, der som de første markedsfører foder i EU, og som anvender importeret materiale, bør underkastes passende kontrol for at sikre, at de importerede produkter opfylder same normer som foderstoffer produceret i EU.

6.3 Denne overdragelse af større ansvar til foderproducenterne med henblik på at regulere deres aktiviteter kan bevirke, at sektoren for animalsk fødevareproduktion — i tilfælde af alvorlige problemer som f.eks. forurening af foder med giftige stoffer eller foder, som er skadeligt for husdyravl og miljøet (hvilket især gælder nye fodermidler) — kan lide alvorlig skade, før der bliver grebet ind med passende foranstaltninger. Hvis producenten har utilstrækkelige finansielle midler til håndtering af problemet, vil der kunne opstå endnu alvorligere problemer.

6.4 Brugere af dyrefoder, dvs. landmændene, skal i tilfælde af krisesituationer beskyttes på passende vis mod de dermed forbundne finansielle, sociale og økonomiske tab. Bestemmelserne desangående bør derfor fastsættes inden for rammerne af en særlig lovgivning herom og under hensyntagen til Kommissionens Beretning til Rådet og Europa-Parlamentet om eksisterende lovgivningsbestemmelser, systemer og praksis i medlemsstaterne og på fællesskabsplan med hensyn til ansvaret i

fødevare- og foderstofsektoren og om gennemførlige systemer for finansiel sikkerhedsstillelse i foderstofsektoren ⁽¹⁾.

6.5 Det er vigtigt at overholde forsigtighedsprincippet i forbindelse med dette spørgsmål, da man tidligere har begået meget alvorlige fejl.

6.6 Det er usandsynligt, at der vil ske en større vækst i EU's interne handel med blandingsfoder til dyr bestemt til fødevareproduktion, eftersom forbrugerne foretrækker at handle med lokale foderstofvirksomheder. Denne situation kan dog ændre sig, hvis multinationale virksomheder overtager kontrollen med en stor del af foderstofbranchen.

6.7 Der er en risiko for, at multinationale virksomheder vil forsøge at tage kontrol over større dele af dyrefodersektoren og således indskrænke konkurrencen. Dette vil kunne føre til en betydelig nedskæring i antallet af foderproducenter og større handel inden for EU. Det vil ikke gøre markedet mere konkurrencedygtigt.

6.8 For så vidt angår dyrefoder, har ejerne af selskabsdyr snarere brug for passende rådgivning om, hvilket foder der er bedst egnet til deres dyr, end en fortegnelse over de faktiske indholdsstoffer. Det er ligeledes vigtigt at angive, hvor stor en mængde foder de enkelte selskabsdyr behøver, og hvorvidt foderet er tilskudsfoder eller fuldfoder.

6.9 Eftersom den globale efterspørgsel efter proteiner stiger, vil der fremover være behov for langt større investeringer i forskning og udvikling i foderstofbranchen.

Bruxelles, den 17. september 2008

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EUT C 246 af 20.10.2007, s. 12.